

Aleg 1170

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego dotyczącem Zakładów naukowych w Dublinach, tudzież Stacji botaniczno-rolniczej we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Pierwszem ze spostrzeżeń uczynionych przez Komisję gospodarstwa krajowego było to, iż tegorocznym sprawozdaniem odnośnych dyrekcji zakładów dublańskich poza zwyczajowym materiałem cyfrowym o stanie odnośnego zakładu w sprawozdawczym okresie brak nieco rysów ogólniejszych, jakoteż wskazań, czego w najbliższej przyszłości poszczególne zakłady dla dalszego rozwoju i pogłębienia swej działalności potrzebować muszą.

Komisya wyraża również życzenie, by myśli i projekty, dotyczące przyszłości i rozwoju Zakładów, poruszone w sprawozdaniach Komisji na podstawie wyczerpujących rozpraw, znalazły odpowiedź Wydziału krajowego w bezpośrednio następującem sprawozdaniu, by o ile możności odpowiedź Wydziału krajowego przynosiła materiał cyfrowy, zatem przybliżone obliczenia co do wydatków, urządzeń i t. p., gdyż w tym tylko wypadku Komisya w następnym roku może w danej kwestyi określić ściślej swoje stanowisko, zalecić Sejmowi odpowiednią rezolucyę, lub zaproponować uchwałę, a tem samem projekt uprzednio podniesiony, skierować skutecznie na drogę realizacji.

Ponieważ w dalszych wywodach znajdzie się kilkakrotnie sposobność do szczegółowego wskazania, o które projekty chodzi, przeto przystępując do sprawozdania o poszczególnych zakładach, Komisya gospodarstwa krajowego przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące spostrzeżenia:

I. Akademia rolnicza.

W roku 1908/9 frekwencya w Akademii doszła do cyfry 101 słuchaczów (w r. 1906/7 wynosiła 82, w r. 1907/8 zaś 90). Dyrekcya Akademii (wedle informacji zasiągniętych przez referenta — gdyż cyfry odnośnej brakuje tak w sprawozdaniu Dyrekcji, jak i Wydziału krajowego) musiała odmówić przyjęcia 48 słuchaczom, ponieważ Dom zakładowy może pomieścić tylko 100 słuchaczów.

Wynik wpisów tegorocznych wykazał, że przewidywania Komisji co do wzrostu zgłoszeń o przyjęcie do Akademii, sprawdziły się w zupełności. Komisya gospodarstwa krajowego w sprawozdaniu poprzedniem — nie stawiając jednakowoż wniosku — zwróciła Wydziałowi krajowemu uwagę, iż ze względu na to, że pracownie, sale wykładowe i muzea Akademii mogą dać pomieszczenie wygodne 120

słuchaczom, pożądaną byłoby rzeczą w celu wyzyskania nakładów znacznych przez kraj na Akademię czynionych, podniesienie liczby słuchaczy do cyfry 120. Odma-
wianie przyjęcia do Akademii tak znacznej liczbie słuchaczy, jest bowiem wobec
ciągłego braku sił z wyższem wykształceniem rolniczem, połączone bądź co bądź
ze stratą dla kraju.

Rozszerzenia domu zakładowego, by mógł pomieścić 120 słuchaczy, Ko-
misya nie może z powodów już w zeszlórocznem sprawozdaniu podniesionych
Wysokiemu Sejmowi doradzać, dlatego też rozwiązanie kwestyi znaleźć by można
w tem, by Wydział krajowy na propozycję Grona profesorów udzielał w wy-
jątkowych przynajmniej wypadkach słuchaczom wiekiem starszym pozwolenia do
zamieszkania poza Domem zakładowym. W sprawozdaniu obecnie przedłożonem
Wydział krajowy kwestyę wspomnianą pominął milczeniem, nie zdając zupełnie
sprawy, jakie co do niej żywi zamiary i czy uczynił usiłowania w kierunku jej
rozwiązania, względnie jakie widzi na drodze jej rozwikłania zasadnicze prze-
szkody. Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi odpowiednią rezolucyę.

Komisya przyjmuje z zadowoleniem wiadomość, iż w roku sprawozda-
wczym dyrektor Pomorski i prof. Miczyński wysłani zostali przez Wydział kra-
jowy do Francyi, Belgii, Holandyi i Anglii w celu zwiedzenia wyższych zakła-
dów rolniczych, poznania ich ustroju i metod nauczania. Na podstawie ich spra-
wozdania i propozycyi Grono Profesorów Akademii wypracowało projekt orga-
nizacyi fakultatywnego IV. roku, jakoteż zaproponowało pewne ulepszenia w pro-
gramie Akademii rolniczej. Komisya ma nadzieję, że Wydział krajowy na tej
podstawie opracuje swe wnioski na następną sesyę, załatwiając tem samem ży-
czenia Komisyi podniesione w poprzedniem sprawozdaniu.

W sprawozdaniu przedłożonem w listopadzie 1908 r. Wysokiemu Sejmowi
zwróciła Komisya uwagę Wydziałowi krajowemu na konieczność obsadzenia dru-
giej katedry hodowli, jakoteż utworzenia „Doświadczalnego zakładu hodowlanego“
przy Akademii, gdyż niezmiernie ważny dział hodowli, — (spoczywający na bar-
kach jednego profesora, który w dodatku musi walczyć z brakiem nietylko
możności prowadzenia doświadczeń, lecz nawet pomieszczenia zbiorów zootechni-
cznych) wykazuje ogromne braki i zaniedbania. To też w kraju odczuwać się
daje ogromny brak sił pracujących na polu hodowli, a ich niedostatek musi pracę
nad podniesieniem hodowli nietylko opóźnić, lecz nawet materyalnie bezpośrednio
pociągnąć straty, gdyż organizacje rolnicze nie mogą już dzisiaj znaleźć młodych
ludzi w tym dziale pracujących, a tem samem ich akcyja nie jest odpowiednio
wydatna. Przy braku teoretycznie i praktycznie wyszkolonych hodowców nawet
obecnie pozyskane od Rządu środki materyalne na podniesienie hodowli nie przy-
niosą spodziewanych korzyści.

Znaną jest rzeczą, iż zamiłowanie do danego przedmiotu rozwija się
u słuchaczy zakładów naukowych w miarę tego, jeśli w czasie studyów znajdują
podnieętą widoczną codzienną, a liczba katedr, laboratorjów, zbiory, doświadczenia
przeprowadzane mają decydujące znaczenie, gdyż rozbudzają zainteresowanie
i pociągają młode umysły, budząc zdolności i skłaniając do specjalizacyi w od-
nośnym kierunku.

To też Komisya gospodarstwa krajowego sprawę o obsadzeniu drugiej ka-
tedry hodowli, na którą kredyty są już od lat dwóch budżetem objęte, poleca
Wydziałowi krajowemu do spiesznego załatwienia.

Zgadając się zupełnie z zapatrywaniem Wydziału krajowego, iż położe-
nie finansowe nie zezwala na większe inwestycye w r. 1910, Komisya czuje się
spowodowaną nadmienić, że należało przynajmniej wezwać Grono profesorów Aka-
demii do opracowania odpowiednich wniosków, co do organizacyi i rozmiarów

instytutu hodowlanego, zasięgnąć opinii wybitniejszych hodowców, wreszcie przygotować plany i kosztorysy, zapewnić sobie udział Rządu w kosztach budowy, by w stosownej chwili przystąpić natychmiast do budowy zakładu hodowlanego. Komisya widzi się spowodowaną przedłożyć odpowiednią rezolucję Wys. Sejmowi, polecającą Wydziałowi krajowemu, by odpowiednie studia jak najspieszniej przeprowadził i odpowiednie wnioski przedłożył.

W okresie sprawozdawczym Wydział krajowy wykonując poprzednio podjętą uchwałę Wys. Sejmu, przystąpił do budowy stacji doświadczalnej maszyn i narzędzi rolniczych. Komisya w myśl zeszłorocznych swych zapatrywań zwraca uwagę Wydziałowi krajowemu, by nie spuszczał z oka sprawy budowy mieszkań dla asystentów i budowy nowych pomieszczeń nauczycielskich.

W sprawozdaniu o stanie zakładów dublańskich nie znalazła komisya wyjaśnienia, czy Wydział krajowy prowadzi zapowiedziane przez się badania nad utworzeniem zakładu hodowli nasion, którego zadania na razie zastępczo spełnia katedra uprawy roślin. Nie znalazła również Komisya wiadomości, czy dotacje na muzeum mineralogii i geologii, jakoteż zbiory weterynarskie zostały podniesione, oba bowiem wymienione muzea nie stoją na wysokości, której w stosunku do stanu innych zbiorów Akademii życzyłyby sobie należało. Przy tej sposobności Komisya nadmienia, że również i ze sprawozdań Dyrekcyi Akademii nie można sobie wyrobić pojęcia o stanie i potrzebach poszczególnych laboratoryów, muzeów, pól doświadczalnych i t. p.

Uznając, że zwłoki w budowie szklarni wobec zmiany osobistej na katedrze botaniki nie można było w tym roku uniknąć, Komisya podnosi z naciskiem ponownie potrzebę budowy nowej szklarni w ogrodzie botanicznym, gdyż istniejąca obecnie nie odpowiada najprymitywniejszym wymaganiom, a przez liche swe urządzenie powoduje bardzo wysokie wydatki na opał (około 1.500 kor.) Budowa usprawiedliwiona jest więc względami oszczędności, Komisya zwraca uwagę, że wedle sprawozdania Dyrekcyi rozwojowi ogrodu stoi na przeszkodzie brak wody. W tym względzie wskazane by zatem były pewne środki zaradcze. Za pożądane uważa Komisya wyźwirowanie głównych drożyn w ogrodzie.

Komisya przychylając się do propozycyi Wydziału kraj., by 71 letniej wdowie Maryi Eberhardtowej, której mąż służył przez lat kilkadziesiąt jako dozorca i pasiecznik przy zakładach w Dublanach, przyznać zasiłek roczny w kwocie 150 kor., proponuje odpowiednią uchwałę.

II. Niższa szkoła rolnicza.

Już w sprawozdaniu poprzedniem Wydział krajowy stwierdził, a również i Komisya gospodarstwa krajowego na miejscu się przekonała, że budynek niższej szkoły chyli się ku ruinie. Jeśli nie przystępuje się do budowy nowego gmachu, to wytłumaczeniem jest stan finansów krajowych z jednej strony, a po części i to, że Wydział krajowy nie zdecydował się dotychczas, czy wogóle szkołę niższą nadal w Dublanach zostawić w dzisiejszej jej organizacyi, czy też — jak podnosiły się głosy wśród członków Komisyi i ankiety w sprawie organizacyi niższych szkół zwołanej — przekształcić ją na szkołę dla dozorców folwarcznych (gumienni, stajenni, polowi), lub też zwijając dzisiejszą szkołę, wprowadzić kursa dla kandydatów dla instruktorów i nauczycieli rolniczych.

Komisya po gruntownej zeszłorocznej dyskusyi, nie przedstawiła Wysokiemu Sejmowi konkretnych wniosków co do przyszłej organizacyi tej szkoły, lecz skonstatowała, iż stan szkoły, warunki, w jakich się znajduje, nietylko ze względu na

pomieszczenia (wykluczające istnienie internatu, gdyż w gmachu są prywatne mieszkania, pralnie i t. p.), lecz również ze względu na ustrój, wymagają natychmiastowej, gruntownej remedury.

Sprawozdanie tegoroczne Dyrekcyi wykazuje stanowczo tę pilną potrzebę zmiany zasadniczej. Komisya żywiła nadzieję, że Wydział krajowy — uzyskawszy opinię ankiety, zwołanej w sprawie niższych szkół rolniczych — poweźmie przeciw stanowczą decyzję i przedłoży na obecnej sesyi wnioski decydujące o przyszłości niższej szkoły rolniczej, choćby na czas najbliższy.

Tymczasem z przedłożonego sobie sprawozdania Komisya widzi, iż Wydział krajowy co do przyszłej organizacji szkoły nie powziął nietylko stanowczej decyzyi, lecz nawet nie zaznaczył swego stanowiska co do kierunku, w jakim należałoby szkołę zorganizować. Komisya zaznacza, że dalsza zwłoka w decyzyi co do przyszłości niższej szkoły byłaby niezmiernie szkodliwą i dlatego też poleca Wydziałowi krajowemu, by kwestyę wspomnianą raz nareszcie rozstrzygnął. Powód, dla którego Komisya sama nie przedstawia propozycyi co do kierunku przyszłej organizacji, leży jedynie w tem, iż sprawa przyszłego ustroju niższej szkoły rolniczej w Dublanach traktowana musi być łącznie z reorganizacją pozostałych sześciu niższych szkół. Gdy zaś co do tamtych nie ma konkretnych propozycyi Wydziału krajowego, musi Komisya na razie wstrzymać się z przedstawieniem Wysokiemu Sejmowi wniosków co do szkoły dublańskiej już w tej sesyi, z tym większym natomiast naciskiem zwraca się do Wydziału krajowego o załatwienie bez dalszej zwłoki sprawy reorganizacji niższych szkół rolniczych.

III. Szkoła gorzelnicza i gorzelnia.

W roku 1907/8 przyjęto 19 słuchaczy, ukończyło szkołę z pomyślnym rezultatem 17. Rok szkolny 1908/9 wykazuje frekwencyę 16, z tej zaś liczby 15 uzyskało świadectwo z dobrym postępem. Szkoła rozwija się pomyślnie; absolwenci jej, dzięki temu, że w czasie trwania nauki muszą równorzędnie oddawać się zajęciom praktycznym przy obsłudze gorzelnii, zdobywają prócz wiadomości teoretycznych również potrzebne doświadczenia do prowadzenia samoistnego gorzelnii.

Wielkie znaczenie przywiązuje Komisya gospodarstwa krajowego do specjalnych kursów urządzanych przy szkole, więc do kursu letniego dla kierowników gorzelnii, do kursu dla słuchaczy akademii rolniczej, wreszcie do kursów na wzór urządnego w okresie sprawozdawczym w Niebieszczanach przez sanocki oddział Tow. gospod. Mogą one bowiem podnieść znacznie poziom wykształcenia właścicieli i kierowników gorzelnii, obeznać ich z postępem wiedzy gorzelniczej, a tem samem wydatnie się przyczynić do zwiększenia dochodów z tej doniosłej dla kraju gałęzi przemysłu rolniczego. Oceniając dodatnio ruchliwość na tem polu kierownictwa szkoły, Komisya jest przeświadczona, że Wydział krajowy, tak, jak dotychczas, nie będzie szczędził zasiłków na te działania, które przyczyniają się do pogłębienia wiedzy gorzelniczej i ulepszenia gorzelniczej techniki.

4. Folwark.

Co do folwarku Komisya powinna by właściwie powtórzyć w zupełności swoje wywody i na ich podstawie udzielone w roku zeszłym wskazówki. Z przykrością bowiem zaznaczyć należy, że sprawa reorganizacji gospodarstwa rolnego w Dublanach prawie na krok naprzód w ciągu okresu sprawozdawczego nie postąpiła. Nie wdając się w krytykę szczegółów, gdyż sprawozdanie Dyrekcyi wymienia je kolejno i sama Dyrekcyja uznaje, iż istnieją liczne niedomagania. Komisya zwraca

uwagę Wydziału krajowego, by z odpowiednim naciskiem zażądał od Dyrekcyi zakładów dublańskich spiesznego opracowania planu organizacyjnego, jakoteż natychmiastowego, konkretnego wprowadzenia nowego planu gospodarczego w życie.

Przy uznaniu wszystkich trudności, z jakimi ma, do walczenia administracya folwarku w Dublanach, przecieź wyniki dotychczasowe pod względem czystego dochodu Komisyja uważa, na niepomyślne i musi się domagać zmian na lepsze, tak w dziale rolnym, jak hodowlanym, jak wreszcie w sposobie prowadzenia rachunkowości.

Zwłoka jakakolwiek w wypracowaniu nowego planu organizacyi gospodarstwa i wprowadzenia go natychmiast w życie, nie dałaby się zdaniem Komisyji niczem usprawiedliwić. Dyrekcyja zakładów powinna zatem z całą energią i pospiechem tą sprawą się zająć, a ze swych zabiegów zdać w najbliższym sprawozdaniu wyczerpujące przedstawienie.

Zabudowania folwarczne smutny przedstawiają obraz, brak odpowiedniego spichlerza i stodoły utrudnia niezmiernie gospodarstwo, a nawet powoduje bezpośrednio straty materyalne. Komisyja żywi nadzieję, że Wydział krajowy w myśl planu poprzednio wygotowanego — gdy tylko fundusze na to pozwolą — przystąpi w szybkim tempie do budowy najniezbędniejszych zabudowań, by folwark dublański postawić na odpowiedniej celowi stopie.

V. Stacya chemiczno-rolnicza.

Na podstawie przedłożonego sobie sprawozdania Komisyja przekonuje się, że stacya chemiczno-rolnicza rozwija się pomyślnie. Ruch w dziale analiz nawozowych wzrósł znacznie w stosunku do roku poprzedniego, który był w tym względzie niepomyślnym. Natomiast za ujemny objaw uważać należy, że rolnicy nie korzystają z usług stacyi przy zakupie pasz treściwych, gdyż cyfra 30 przesłanych do badania próbek przy liczbie 2.532 analiz nawozowych nazwać musimy znikomo małą. Kierownictwo stacyi powinno by zatem za pośrednictwem pism i broszurek dążyć do uświadomienia rolników, jak wielkie straty ponoszą przez zaniedbywanie kontroli przy zakupie pasz treściwych. Dzisiejszą liczbę analiz nawozowych zawdzięcza stacya kilkuletniej ruchliwej agitacyi, dlatego też tą samą drogą należy obecnie postępować przy analizach pasz.

Komisyja z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości, że stacya wychodząc poza zakres dotychczasowych doświadczeń nawozowych, zajęła się doświadczeniami z uprawą torfów, spodziewa się przeto, że kierownictwo stacyi przez informowanie rolników w specjalnych sprawozdaniach i przez propagandę w prasie rolniczej wyników doświadczeń przyczyni się do posunięcia naprzód sprawy kultury torfów.

VI. Stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Rozwój stacyi botaniczno-rolniczej postępuje normalnym torem, tak w dziale kontrolnym, jak w dziale doświadczeń z odmianami nasion roślin uprawnych. Już w roku zeszłym zwróciła Komisyja uwagę na konieczną, a pilną potrzebę utworzenia przy stacyi działu ochrony roślin, gdyż walka ze szkodnikami zwierzęcymi i roślinnymi wobec strat, które ponosi rolnictwo, powinna być prowadzona jednolicie i systematycznie. Wydział krajowy spełniając polecenie Wysokiego Sejmu, wstawił w preliminarz stacyi botanicznej kwotę 1.500 K na zakupno środków naukowych, uzupełnienie urządzeń bakteriologicznych itd. potrzebnych niezbędnie dla przyszłego działu ochrony roślin, jakoteż wysłał za granicę dla poczynienia studyów w odnośnym kierunku jednego z asystentów stacyi. Zarządzenia te uważać jednak

należy dopiero jako skromny wstęp do właściwej akcji. Zdaniem Komisji należy dla przyszłego działu ochrony roślin wyszkolić przynajmniej dwie fachowe siły (specjalista do chorób roślin i specjalista do zwalczania szkodników zwierzęcych), a co ważniejsza przez odpowiednie — z czasem — zabezpieczenie bytu pozyskanym siłom zapewnić je na czas dłuższy dla stacyi. Obsadzenie bowiem tych stanowisk asystentami ograniczonymi do bardzo skromnych poborów mieści w sobie stałe niebezpieczeństwo częstej zmiany osób na odnośnych stanowiskach, co dla ciągłości pracy jest często przeszkodą, ba może działalność w sprawie zwalczania szkodników — dla braku odpowiednich zastępców — na dłuższy czas przerwać. Utworzenie etatowej posady adjunkta i jednej posady asystenta skłoniłoby niewątpliwie młodych przyrodników lub rolników do poświęcenia się studjom potrzebnym w tym przedmiocie.

Wobec obawy ludności na liczne szkody wyrządzane rolnictwu, sadownictwu, czy ogrodnictwu przez szkodniki roślinne i zwierzęce, wydatek poniesiony przez kraj na zorganizowanie działu ochrony roślin niewątpliwie sowiec się opłaci i zapobiegnie szkodom materialnym w olbrzymiej sumy idącym (np. zniszczenie sadów na Podgórzu karpackim w r. 1908—1909 przez bielinka głogowca. Racyjonalna gospodarka funduszami na tępienie myszy polnych, której kierownictwo powinno by przejść do stacyi botanicznej, jużby opłacała wydatki na dział ochrony roślin. W celu przyspieszenia sprawy organizacji wspomnianego działu Komisya proponuje w osobnej rezolucyi polecenie Wydziałowi krajowemu, by odpowiednie wnioski przedłożył, jakoteż wezwanie do c. k. Rządu, by się do kosztów utworzenia i utrzymania przyczynił.

Rezolucyą z dnia 2. listopada 1908 Sejm wezwał c. k. Rząd, by udzielił obfitych zasiłków na popieranie kultury torfów i wzorowych gospodarstw połoninowych. Ze sprawozdania przedłożonego obecnie przez Wydział krajowy przekonujemy się, że Rząd udzielił zasiłku w kwocie 2.100 K na założenie fermy doświadczalnej torfowej w Dublanach (50% kosztów) i przyrzekł na przeciąg lat trzech po 4.000 K na utrzymanie fermy (60% wydatków). Natomiast w sprawie poparcia gospodarstw połoninowych Wydział krajowy nie odnosił się wcale do Rządu, gdyż wedle słów sprawozdania z 7. września 1909 r. wnioski podane przez kierownika stacyi w obszernym memoryale w sprawie zagospodarowania i poprawy połonin zużytkuje (zatem dopiero w przyszłości!) Wydział krajowy w staraniach o uzyskanie wydatnej pomocy z funduszków państwowych na akcyę poprawy połonin w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 2. listopada 1908^a. Komisya skonstatować przeto musi, że zbyt powolne postępowanie Wydziału krajowego w tej sprawie jest powodem, że na ten cel na r. 1910 żadnego zasiłku z budżetu państwowego kraj nie uzyskał.

Przy tej sposobności Komisya zwraca uwagę, że prócz sprawy wzorowych gospodarstw górskich stacya botaniczno-rolnicza powinna jak najrychlej zająć się pastwiskami nad rzeką Dniestrem i dopływami. Pastwiska liczne, bogate, a przecież zużytkowanie ich jest wprost prymitywne. Przy czynszu wynoszącym z morga około 60 K, przy cenie 60—80 K, którą właścianin płaci za wypas pary wołów i melioracya i uprawa — (bo dziś nic się nie robi) — opłaciłyby wydatek sowiec. Dlatego odpowiednio zorganizowane doświadczenia z nawożeniem, uprawą mechaniczną, podsiewem, racjonalnem spasanem i t. p. są rzeczą niezbędną, bo dałyby praktyczne wskazówki właścicielom, a więc bezpośrednio przyczyniłyby się do wykorzystania tych najbogatszych w kraju pasz. Myśl zajęcia się pastwiskami nad Dniestrem, Świcą, Siwką, Łomnicą podnoszona w obradach Galicyjskiego To-

warzystwa gospodarskiego powinna być przeto jak najspieszniej przez obie stacje doświadczalne podjęta.

* * *

Komisya gospodarstwa krajowego przystępuje wreszcie do sprawy dotyczącej wszystkich zakładów rolniczych dublańskich. Jestto kwestya komunikacyi ze Lwowem. Zakłady są oddalone o 7 km od rogatki Żółkiewskiej, a o 9 km. od środka miasta. W niedalekiej przyszłości zostanie otwartą kolej Lwów-Stojanów. Stacja najbliższa tej kolei odległa będzie o 2 km. od zakładów. Ponieważ folwark dublański i zakłady sprowadzają i wysyłają rocznie około 400 wagonów różnych towarów, ponieważ ponadto ruch osobowy między zakładami a miastem Lwowem jest ożywiony, przeto byłoby sprawą wskazaną obliczenie i rozważenie, czy nie opłaciłoby się od najbliższej stacyi kolei Lwów-Stojanów doprowadzić toru dojazdowego do zakładów dublańskich; przy wysokich kosztach transportu towarów nie jest rzeczą wykluczoną, że rachunek wykaże korzyści z budowy toru dojazdowego. Organizując ponadto ruch osobowych pociągów lokalnych ze Lwowa do Dublan, uniknęłoby się ponoszonych przez zakład wydatków na dowożenie profesorów i docentów, a mieszkańcom zakładu i Dublan ułatwiłoby się i tańszą uczyniło komunikację ze Lwowem. Do podniesienia zakładów połączenie kolejowe niewątpliwie znacznie by się przyczyniło. Ponieważ sprawa ta wymaga obliczeń i studyów, przeto Komisya proponuje uchwalenie odpowiedniej rezolucyi, polecającej Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie badań i zdanie sprawy, ewetualnie przedłożenie wniosków.

Od szeregu lat istnieje w Dublanach ochronka dla dzieci, której prowadzeniem zajmuje się.

Ochronka mieści się obecnie w dawnej karczmie, zatem w lokalu mniej niż odpowiednim, który w dodatku ku upadkowi się chyli. Z ochronki w wielkiej mierze korzystają dzieci służby folwarcznej i służby zakładów szkolnych. Niewątpliwie zatem na kraju ciąży w pewnej mierze obowiązek przyjscia z pomocą towarzystwu chcącemu wybudować budynek dla ochronki. Komisya przedstawia przeto Wys. Sejmowi rezolucyę, polecającą Wydziałowi kraj. zbadanie stosunków i przedłożenie wniosków co do pomocy, której należałoby udzielić na cel budowy domu dla ochronek.

* * *

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach i o krajowych stacjach doświadczalnych rolniczych.
2. Sejm przyznaje p. Maryannie Eberhardtowej, wdowie po wysłużonym dozorczy zakładów dublańskich śp. Janie Eberhardzie stałe zaopatrzenie w kwocie 150 K rocznie począwszy od 1. stycznia 1910 r.
3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wziął pod rozwagę sprawę dopuszczenia do studyów w Akademi rolniczej w Dublanach większej liczby słuchaczy i udzielania na propozycyę Grona Profesorów w wyjątkowych na uwzględnienie

nie zasługujących wypadkach słuchaczom zezwolenia na mieszkanie poza domem zakładowym.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na najbliższą sesję przedłożył Sejmowi wnioski co do organizacyi doświadczalnego zakładu hodowlanego w Akademii rolniczej w Dublanach.

5. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi przedłożył wnioski co do organizacyi działu ochrony roślin przy stacyi botaniczno rolniczej we Lwowie.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w celu poparcia budowy ochronki w Dublanach na najbliższej sesyi przedstawił odpowiednie wnioski.

7. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził obliczenia rentowności budowy toru dojazdowego od najbliższej stacyi kolejowej do zakładów rolniczych w Dublanach, a w razie dodatniego ich wyniku przedłożył odpowiednie wnioski.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, by z funduszków państwowych udzielił wydanych zasiłków na zakładanie wzorowych gospodarstw połoninowych, na popieranie uprawy pastwisk nad Dniestrem i dopływami, jakoteż na dział ochrony roślin przy stacyi botaniczno-rolniczej.

Przewodniczący:

Brykczyński.

Sprawozdawca:

Wasung.